

Η ΣΜΥΡΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΤΗΣ.

Η ΣΜΥΡΝΑ, κατὰ τὴν πιθανωτέραν χρονολογίαν, ἐκτίσθη εἰς τὴν Αἰολίδα τῆς Ἀσίας, 1150 ἔτη πρὸ Χρ. Ἡ πιθανωτέρα δὲ περὶ ἀρχῆς αὐτῆς δόξα φαίνεται ἡ τοῦ Στράβωνος. Ὁ φιλόσοφος οὗτος γεωγράφος λέγει, ὅτι Σμύρνα πρῶτον ὠνομάσθη ἀπὸ μιᾶς τινος τῶν Ἀμαζόνων μέρος τῆς Ἐφέσου. Ἐπειτα πλῆθος τῶν Ἑφesiῶν ἦλθον καὶ κατέκρησαν τὴν Αἰολικὴν Σμύρναν, διώξαντες ἀπ' αὐτὴν τοὺς Ἀελεγας, παλαιὸν ἔθνος Καρικόν, καὶ τὴν παρωνόμασαν ἀπὸ Σμύρνης τῆς Ἐφέσου. Φαίνεται λοιπὸν ἡ Σμύρνα κυρίως ἀποικία τῶν Ἀθηναίων· ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ Ἐφέσιοι ἦσαν Ἀθηναῖοι, ἀποικοὶ δηλονότι τῶν Ἰωνῶν ἐκείνων, οἵτινες ἦλθον εἰς τὴν Ἀσίαν ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Ἀνδροκλον, γνήσιον υἱὸν τοῦ Κόδρου βασιλέως τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦτο ἴσως ἐνοεῖ ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος ἐπιγραμματοποιὸς, ὀνομάζων Ἀθηναῖον καθὼς Σμυρναῖον τὸν θεῖον Ὅμηρον.

« Ἡμέτερος γὰρ ἐκεῖνος ὁ χρύσεος ἦν πολίτης »
 « Εἴπερ Ἀθηναῖοι Σμύρναν ἀποκρίσασμεν. »

Οἱ Σμυρναῖοι, εἰς τὴν πρώτην ἐποχὴν των, δὲν ἐφάνησαν κατώτεροι τῆς παλαιᾶς εὐγενείας των. Καὶ εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὴν ἀνδρίαν διέλαμψαν, ὅσον καὶ οἱ Μιλήσιοι, καὶ οἱ Ἐφέσιοι, καὶ οἱ Κολοφώνιοι, καὶ οἱ ἄλλοι συναδελφοὶ των Ἴωνες. Ἄν αἱ Κλαζομεναὶ καυχῶνται διὰ τὸν φυσικὸν Ἀναξαγόραν, καὶ ἡ Μίλητος διὰ τὸν Ἀναξιμένην καὶ τὸν Θαλῆν, ἔχει καὶ ἡ Σμύρνα νὰ καυχηθῇ καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς βλαστοὺς τῆς, καὶ διὰ τὸν ἀθάνατον πατέρα τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας, τὸν Ὅμηρον. Ἀλλὰ περὶ τούτου μὲν ὕστερον. Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἀνδρίας τῶν παλαιῶν Σμυρναίων, τοὺς δοξάζει ὁ πόλεμος, τὸν ὅποιον ἔκαμν κατὰ τῶν συνεπαρχιωτῶν καὶ πορθητῶν αὐτῶν Αἰολέων, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὴν ἀδικίαν ἐλευθερωθέντες, συνήφθησαν μὲ τοὺς Ἴωνας. Τοιουτοτρόπως ἡ Σμύρνα μετέβη ἀπὸ τὴν Αἰολίδα ἐπαρχίαν εἰς τὴν Ἰωνίαν. Τόσον καλὴ καὶ περιμάχητος, λέγει ὁ Στράβων, ἦτον ἡ παλαιὰ Σμύρνα, ὥστε ἐμάχοντο περὶ αὐτῆς, ὡς περὶ καλλίστης παρθένου, τὰ δύο ἀξιολογώτερα τῆς Ἀσίας ἔθνη, οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Αἰολεῖς. Καὶ αὕτη ἡ γνώμη τοῦ Γεωγράφου μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸν περίφημον ποιητὴν Μίμνερμον, τοῦ ὁποῦ ἀναφέρει ὁλόκληρον ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ποίημά του, τὸ ἐπιγραφόμενον Ναννώ.

Μετὰ ταῦτα οἱ Σμυρναῖοι, ἀναπαυόμενοι εἰς τοὺς κόλπους τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐθηνίας, ἔπαθον ὅτι πάσχουσι συνήθως ὅλαι αἱ εὐδαίμονες πόλεις, κατήντησαν δηλονότι εἰς τὴν κατὰ χρεὴσιν τῆς τρυφῆς. Ἀπ' αὐτοὺς μάλιστα ἔλαβον τὴν ἀφορμὴν δύο παλαιαὶ

παροιμίαι, Ἰωνικὴ τρυφὴ, καὶ Σμυρναῖων ἤθη. Διὰ ταῦτα ἀκολούθως αἱ τρυφεραὶ χεῖρές των δὲν ἐκράτησαν ἀξίως τῆς Ἑλληνικῆς ἀνδρίας τὰ κοντάρια κατὰ τῶν Λυδῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους προτῆτερα γενναίως εἶχον ἀντισταθῆν. Ἀναγκασθέντες νὰ πολεμήσωσι τὸ τελευταῖον κατὰ τῶν βαρβάρων τούτων γειτόνων των, οἱ Σμυρναῖοι ἐνίκηθησαν καὶ, ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις των κατεσκάφη, διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ πέριξ χωρία. Τὴν δυστυχίαν των ταύτην ἐλεεινολογεῖ ὁ Θεόγνις εἰς τὰ ἐλεγεία του·

« Ὑβρις καὶ Μάγνητας ἀπώλεσε καὶ Κολοφῶνα,
 « Καὶ ΣΜΥΡΝΑΝ »

Μ' ὅθεν τοῦτο οἱ Σμυρναῖοι, καὶ διεσκορπισμένοι, δι-
 ἐτήρησαν τὴν ὁμόνοιάν των, καὶ ἐφύλαξαν ἀμικτον καὶ ἀκέρατον τὸ ἔθνος των. Ὁ Στράβων καὶ ὁ Παυσανίας μᾶς βεβαιοῦν, ὅτι ἑκατοίκουν τετρακοσίου χρόνους κωμηδόν, πέριξ τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως των. Πιθανώτατα εἶχον τὰς κατοικίας των εἰς τὴν καλλίστην τῆς Σμυρναϊκῆς χώρας πεδιάδα, ὅπου τώρα εὐρίσκονται πολλὰ χωρία, καὶ ἐν αὐτοῖς τῶν Σμυρναίων τὰ ἀγροκήπια. Ὁ Βουρνόδας μὲ τοὺς χρυσοὺς τοῦ κήπου, τὸ Ναζλήκιον μὲ τὰ σκιερὰ δάση τῶν ροιδιῶν του, τὸ Χαζήλαριον μὲ τὰς εὐμόρφους σειρὰς τῶν καρποφόρων ἐλαιῶν του, τὸ Βουνάρπασι (τὰ παλαιὰ Περίκλυστα) μὲ τὰ χρυστάλλινα νερά του, ὁ Κουκλουτζᾶς μὲ τὴν ὑψηλὴν θεωρίαν του, ὁ Βουτζᾶς μὲ τοὺς ἀκόμη σώζοντας τὸ ὄνομα παραδείσους του, τὸ Σεῖδίκιον μὲ τοὺς ἀνθηροὺς του καὶ χαριστάτους λόφους, ὅλα ἀπλῶς τὰ πέριξ τῆς Σμύρνης χωρία, ὅσον καὶ ἂν ἐβαρβαρώθησαν κατὰ τὰ ὀνόματα, σώζουσιν ὅμως τὴν φυσικὴν των εὐγένειαν καὶ χάριν, ἥτις τὰ ἔκαμνεν εὐμορφα μέλη τῆς δυστυχῶς διαμελισθείσης ποτὲ Σμύρνης.

Τοιουτοτρόπως διεσκορπισμένοι ἐξοῦσαν οἱ Σμυρναῖοι εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς βασιλείας τῶν Περσῶν. Ἀλλὰ καὶ συνωκισμένοι ἂν ἦσαν εἰς μίαν πόλιν, πάλιν δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ἀντισταθῶσι εἰς τοῦτον τὸν χεῖμαρρον, καθὼς δὲν ἀντεστάθησαν ὅλαι αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς Ἰωνίας, ὅλαι αἱ νῆσοι, ὅλη ἡ Ἑλλάς πλὴν τῆς Πελοποννήσου, τῆς ὁποίας ἡ δύναμις μαζῇ μὲ τὸ ἀκαταναυμάχητον κράτος τῶν Ἀθηναίων ἐμελλον νὰ κατατροπώσωσι τὸ τέρας τοῦτο τῆς βαρβαρότητος, καὶ νὰ τὸ ἀναγκάσωσι νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ βασιλείον του, ἀφοῦ ἀφῆκεν ἐλευθέραν καὶ τὴν θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ ὅλην τὴν μικρὰν Ἀσίαν. Ἀλλὰ τὴν τελείαν ἐκδίκησιν τοῦ ἐχθροῦ τῆς Ἑλλάδος Πέρσου, ἀπέκειτο εἰς τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον νὰ τὴν ἐκτελέσῃ. Ὁ μέγας οὗτος πορθητὴς τῶν βαρβάρων διαβαίνων ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς τὴν Ἀσίαν, διὰ νὰ γήσῃ τὰς τροπαιοφόρους τοῦ σημαίας εἰς αὐτὰ τῆς Περσίας τὰ σπλάγχνα, ἐσεβάσθη τὴν εὐγένειαν

τῶν Σμυρναίων, καὶ ἠθέλησε κατὰ τινὰ χρησμὸν νὰ ἀνανεώσῃ τὴν παλαιὰν τοῦ Ὀμήρου πατρίδα. Ἐσύναξε λοιπὸν τοὺς συμπολίτας τούτου τοῦ Ποιητοῦ ἀπὸ τῶν κωμῶν των τὴν ἡσυχίαν, καὶ τοὺς συνώκισεν εἰς μίαν πόλιν, κτίσας τὴν σημερινὴν μας Σμύρνην, μέρος εἰς τὰ πλάγια τοῦ ὄρους Πάγου, καὶ μέρος εἰς τὸ ὑποκείμενον παραθαλάσσιον πεδῖον. Ἀπέχει δὲ τῆς παλαιᾶς ἢ σημερινῆς Σμύρνα, κατὰ τὸν Στράβωνα, εἴκοσι σταδίου, δηλονότι τρία τέταρτα λεύγας Γαλατικῆς, ἢ, ἂν θέλῃς, τρία τέταρτα ὥρας Τουρκικῆς κατὰ τὸ συνειθισμένον μας μέτρον. Ποῦ ἦτον ἡ θέσις τῆς παλαιᾶς Σμύρνης, δὲν εἶναι τόσον εὐκολον εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν νὰ μᾶς βεβαιώσῃ. Ἡ παλαιὰ Σμύρνα ἦτο πλησίον τοῦ Μέλῃτος ποταμοῦ, παρὰ τὴν θάλασσαν κτισμένη εἰς τὸν Αἰολικὸν μυχόν, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶναι τὸ βαρβαρικώτερον σήμερον ὀνομαζόμενον Δαραγάτζιον. Κατὰ ταύτην τὴν θέσιν τῆς, ἥτις διορίζεται ἀπὸ τὸν Στράβωνα, καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν Ὀμηρον, φαίνεται ὅτι ἡ παλαιὰ Σμύρνα ἐκτείνετο ἕως τῶν λουτρῶν τῆς Ἀρτέμιδος, ἢ Τουρκικώτερον, τοῦ Χαλκαμπουναρίου τὰς ὄχθας· καὶ τοῦτον ἐνόμισαν Μέλῃτα τινὲς τῶν ἀλλογενῶν περιγηγῆτων. Ἄλλ' ὁ Στράβων ὀνομάζει φανερῶς Μέλῃτα τὸν σημερινὸν τοῦ Γεφυρίου μας ποταμόν· ὡσαύτως καὶ ὁ Σμυρναῖος Ἀριστείδης· καὶ τοῦτο, φαίνεται, εἶναι τὸ ἀληθές. Ἡ παλαιὰ Σμύρνα ἔκειτο βέβαια εἰς τὸν Αἰολικὸν μυχόν. Ὁ χρησμὸς εἶπε τοὺς Σμυρναίους νὰ περάσωσι τὸν Μέλῃτα καὶ νὰ ἐλθῶσι πρὸς τὸ ὄρος τοῦ Πάγου, διὰ νὰ κτίσωσι τὴν νέαν των πατρίδα·

«Τρισμάκαρες κείνοι καὶ τετράκις ἄνδρες ἔσονται,
«Οἱ Πάγον οἰκήσουσι πέρην ἱερῶν Μέλῃτος.»

Πάγος εἶναι τὸ ὄρος, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι κτισμένη ἡ σημερινὴ Σμύρνα. Ποταμός, ἄξιος τοῦ ὀνόματος, δὲν εἶναι ἄλλος νὰ περάσωμεν ἐρχόμενοι ἀπὸ τοῦ Αἰολικοῦ μυχοῦ πρὸς τὸν Πάγον, παρὰ τοῦ Γεφυρίου τὸν ποταμόν. Ἐπεταὶ λοιπὸν νὰ ᾔναι οὗτος ὁ Μέλῃς· καὶ ἔχει δίκαιον ὁ Στράβων. Ἄλλ' ἡ παλαιὰ Σμύρνα, λέγουσιν οἱ ἀντικείμενοι, ἔκειτο πλησίον τοῦ Μέλῃτος, καὶ ὄχι τόσον μακρὰν, ὅσον φαίνεται τώρα. Ναί, ἀποκρίνομαι· πλὴν δὲν εἶναι πρῶτος ὁ Μέλῃς, ὅστις ἠναγκάσθη ἀπὸ τὸν καιρὸν νὰ παρεκτραπῇ ἐκ τῆς ἀρχαίας του κοίτης. Ἐπειτα, καὶ τώρα ἀκόμη πλημμυρῶν τὸν χειμῶνα βρέχει τῆς παλαιᾶς Σμύρνης τὰ κράσπεδα. Ἄλλ' ὅστις ἂν ᾔναι ὁ Μέλῃς, καὶ ὅπου ἂν ἔκειτο ἡ παλαιὰ Σμύρνα, τῆς σημερινῆς ἢ θέσις εἶναι ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὸν Πausaniαν, ἢ τῶν διαδόχων του Ἀντιγόνου καὶ Λυσιμάχου, κατὰ τὸν Στράβωνα. Ὡστε ἡ πόλις αὕτη ζῇ δύο χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα περίπου ἐνιαυτοὺς ἀπὸ τῆς θεμελιώσεώς της ἕως τῆς σήμερον.

[Ἐκ τῆς περὶ ΣΜΥΡΝΗΣ Διατριβῆς τοῦ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.]

ΤΟ ΔΙΣΑΚΚΙΟΝ ΤΟΥ ΑΙΣΩΠΟΥ.

(Κατὰ μίμησιν τοῦ Γάλλου Λαφονταίνου.)

Εἶπεν ὁ Ζεὺς· Ἄς ἐλθῶσι πρὸς με τὰ ἐμψυχα τῆς γῆς·

Κ' εἰς τὴν φωνὴν τῆς προσταγῆς
Εὐθὺς ὁμοῦ συνήχθησαν ὅλα τὰ ἐπὶ γῆς θνητὰ,
Ἄερια καὶ ἐνύδρα, τετράποδα καὶ ἐρπετά.

Μεγάλη ἦτον ἡ βοή,
Ὁ θόρυβος, ἡ συρρόη,

Ὅποτε τὸ θεσπέσιον ἀνοίγει στόμα τοῦ Διὸς,
Καὶ ἔπεα περόνεντα προφέρει ὁ κλεινὸς θεὸς,
«Ὡ κάτοικοι, εἶπε, τῆς γῆς, σὺς συνεκάλεσα ἐδῶ,

Διότι θέλω νὰ ἰδῶ,

Ἄν ἔχῃ τις παράπονον νὰ ἐπιφέρῃ ἢ μομφὴν
Εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὅταν ἐπλάττετο μορφὴν.

Μὴ γλωσσοδότης δὲ τινὰ ὁ φόβος ἢ ἡ ἐντροπή·

Ἄλλὰ μὲ θάρρος ἄς εἰπῇ

Τί ἀσχημον ἢ περιττὸν

Ἐνόησεν εἰς ἑαυτὸν·

Διόρθωσιν εἰς τὸ κακὸν θέλω νὰ φέρω παρευθὺς.

Ἐλθὲ σὺ πρῶτος, πίθηκε, λάλει χωρὶς νὰ συσταλθῇς·

Εὐρίσκεαι εἰς τὸ εἶδός σου μῶμον ἢ ἄλλειψιν τινά ;»

---«Ἐγώ ! νὰ εἶπω τίποτε εἶναι καὶ κρίμ' ἀληθινά !

Τί ἔχω ! ὅλα κάλλιστα, ὅλα μου εἶναι θαυμαστά,

Καὶ ἀμεμπτα καὶ ἀρεστά.

Ἡ ἄρκτος ὅμως ἢ πτωχὴ τί ὄν ! τί ζῶον ἀηδές,

Καὶ κρύνει καὶ χονδροειδές !

Αὐτὴν, ὦ Ζεῦ, παρακαλῶ νὰ μεταπλάσῃς, ἐπειδὴ

Ἀδύνατον κάνεις χωρὶς ναυτίαν νὰ τὴν ἰδῇ.»

Ἦλθεν ἡ ἄρκτος· ἀλλ' ἀντὶ νὰ βεβαιώσῃ τὰ αὐτὰ,

Ἐπαίνεσε τὰ κάλλη της ἐξ ἐναντίας ἄρκετά.

«Ἐμένα λέγουσι ἀσχημὴν ! τὸ λέγει ὅστις μὲ φθονεῖ,

Ἡ τοῦ καλοῦ τὴν αἰσθησιν ἔχει διόλου ἀσθενῇ.

Ἐγὼ χονδροειδὴς ! ἐγὼ ! ἐγὼ ἡ ἀπαράμιλλος !

Τὸ ἥμισυ τοῦ κάλλους μου ἄς εἶχῃ καὶ ἡ κάμηλος !

Πλὴν ὅλα της εἶναι οἰκτρά· τί ἔκτρομα ! τί σικχαμός !

Τί σῶμα ἀσχημὸπλάστον ! τί δωδεκάπηχυσ λαϊμός !»

Ἦλθε κ' ἡ κάμηλος, κ' ἀφοῦ ἐξηρομάσθησε πολὺ,

Ἐκρινε τὸν ἐλέφαντα ἄκομψον καὶ ἡμιτελῇ·

Τὰ ὠτά του πολλὰ μακρά,

Τὰ ὀμματα πολλὰ μικρά.

Καὶ ὁ ἐλέφας δὲ αὐτὸς, ἂν καὶ μὴ στερεγμένος νοῦ,

Ἐμέμφθη ὡς πολὺσαρκον τὸ κῆτος τοῦ ὠκεανοῦ.

Ὁ κόραξ ὡς τραχύφωνον ἐγέλασε τὸν γερανόν,

Καὶ εἶπε χονδροκέφαλον ὁ γάδαρος τὸν πετεινόν.

Δὲν ἔμεινε σχεδὸν κάνεις χωρὶς τὸν ἄλλον νὰ μεμφθῇ,

Καὶ ὁμοία ν' ἀνταμειφθῇ.

Τέλος ὁ Ζεὺς τὴν ἀττοπον σκηνὴν ἐκείνην βαρυνθεὶς

Διέλυσε τὸν σύλλογον, κ' οἴκαδ' ἐπέστρεψε καθείς.

Ἄπαντες ἦσαν μέτοχοι ἐνὸς ἐλλείμματος κοινοῦ,

Τοῦτο δὲ ἦτο τὸ τοῦ νοῦ.

Ἄλλ' ὁμοῦ τῶν ὁμοίων του ὁ πρῶτιστος κατήγορος

Καὶ ἐκτοῦ συνήγορος

Ἦτον ὁ ἄνθρωπος. Καὶ τί ἐκ τούτου ἔπεται λοιπόν ;

Ὅτι δὲν εἶχεν ἀδικον ὁ Αἰσώπις ποτὲ εἰπὼν